

CLIL – praktické rozvahy

1. Co je to CLIL?

- propojení jazykové výuky a odborného předmětu
- dvousložkové vzdělání (na rozdíl od bilingvního)
- výuka má dva cíle – jeden se vztahuje k tématu, druhý k jazyku
- různé formy podle věkové kategorie (od jaz. sprchy až po celou vyuč. hodinu)
- není nic nového (v minulosti byly časté plurilingvní schopnosti)

2. Proč praktikovat CLIL

- důležité pro formování postojů, sebedůvěru a pro motivaci k učení
- vyšší efektivita výuky (čas k procvičování jazykových dovedností při učení se jiným předmětům)
- komplexnost jazyka – použití jazyka v různých situacích a pro různé účely
- rozvíjí myšlení lidí
- nabízí situace, kdy je hlavním cílem učení myslet v cizím jazyce
- připravuje na reálný život, kde se informace a dovednosti vzájemně propojují
- mobilita studentů i pracovních sil

- Jazykové sprchy (language showers)
- Zařazení jednotlivých modulů v cizím jazyce do výuky vybraného předmětu
- Zařazení obsahu do jazykové výuky
- Integrované předměty (1 – 2 vyuč. hodiny týdně vedené částečně v cizím jazyce – jazyk i předmět v téže vyuč. hodině)
- Projektové dny
- Škola v přírodě
- Mezinárodní projekty (např. E-Twinning)

4. Otázky

- **1. Naučí se žák odbornému předmětu stejně dobře jako ve svém mateřském jazyce?**
- ANO Žák pracuje v cizím jazyce usilovněji, snaží se porozumět a zdůrazňují se mu neustále hlavní myšlenky.
- **2. Musí žák umět dobře cizí jazyk?**
- NE S programem CLIL se začíná na takové úrovni, která vyhovuje žákům ve třídě. Znalost cizího jazyka může pomoci, není však požadavkem.
- **3. Musí někdo z rodičů ovládat jazyk programu CLIL?**
- NE Rodič by měl projevit zájem, někdy žáci v roli učitele učí své rodiče.
- **4. Bude učitel mluvit v mateřštině, když mu žáci nebudou v cizím jazyce rozumět (když bude učivo příliš obtížné)?**
- ANO Jde o integraci dvou jazyků: mateřštiny a cizího jazyka. Často se hlavní otázky vyloží nejprve v mateřštině a pak probíhají další činnosti v cizím jazyce.

- **5. Jak řešit nízkou jazykovou zdatnost učitelů? I když má někdo v aprobaci odborný předmět a jazyk, nemusí být jazyková vybavenost dostačující.**
- Ano, vše závisí na DVPP a systému uchopení přístupu CLILU – jazykář i nejazykář mohou mít neznalosti z předmětu kolegy, a proto je dobré si rozdělit, co mohu ještě já jako nejazykář, jež učím fyziku, žákům předat z NJ, a co můžu já jako němčinář naučit žáky z F (fyzikář může mít certifikát z jazyka na vysoké úrovni a nemusí mít aprobaci z VŠ). Pokud si oba dva učitelé vymyslí modul, který je zaměřený tematicky a pokrývá několik hodin v měsíci v délce půlroku, tak se musí dohodnout na způsobu vedení žáků i na systému hodnocení, tedy že jazykář bude asi omezeně hodnotit žákův postup ve fyzice a naopak. Je to hodně individuální.

- **6. Jaké má být minimální jazyková úroveň učitelů používajících metodu CLIL?**
- **Min. úroveň B1** je dostačující, kdybychom dali **C1**, jedná se o bilingvní výuku, školy by na to nepřistoupily a CLIL by v ČR naprosto vymřel.
- **Příklad:**

Pokud chceme, aby biolog část hodiny učil němčinu i biologii, neznamená to, že v polovině hodiny „přepne“ do němčiny a za 10 min. bude pokračovat v mateřštině. Takhle CLIL nefunguje. Pokud učitel s CLILem začíná, připraví si **pouze jednu aktivitu**, na kterou se dobře připraví. CLIL totiž klade **zvýšené nároky na přípravu obou učitelů**.

- **7. Který je nejlepší učitel pro CLIL z hlediska kvalifikovanosti? Mluvíme o tzv. Ideal CLIL teacher, který má aprobovanost např. na biologii – němčinu.**
- Osobně si nedovedu představit lépe vybaveného učitele do výuky, ten by měl být opravdu nejlepší, i když se také musí připravit způsoby, jak bude rozvíjet učební strategie CLIL u svých žáků, když např. poslouchají novou látku a dělají si poznámky, tj. jak rozvíjet aktivní poslechové dovednosti.

- **8. Snižují se výukou CLIL odborné znalosti žáků z daného předmětu?**
- Všechny výzkumy dokladovaly zlepšení schopností a dovedností, jednak v jazyce a jednak po prvotním poklesu v předmětu pak dochází k vyrovnání.
- Musí se organizačně zajistit, **kolik a co se z daného předmětu odučí v mateřském jazyce a kolik se odučí v CLIL jazyce** (tj. matematika a angličtina nebo němčina aj.).
- Takže např. 70 % obsahu matematiky se odučí v mateřském jazyce. Zbytek však žáci musí ovládat terminologicky i v ČJ (kvůli přijímacím zkouškám), což se dá doplnit dvěma přístupy:
- a) v dané hodině visí plakát klíčových pojmů, např. při výuce Pythagorovy věty (Pythagorean theorem, angle, congruent, right angle, square root apod.) s českým překladem a
- b) v pracovních listech i testech pod čarou je umístěn glosář - vysvětlení termínů.

- 9. Jaká by měla být *počáteční jazyková úroveň* žáků? Slyšela jsem, že by měla být již na vyšší úrovni, alespoň B₁, lépe B₂.

- Kdo toto stanovil? Je to domněnka učitelů cizích jazyků? Musíme se oprostít od náhledu na CLIL hodinu jako na výuku předmětu prostřednictvím cizího jazyka.

Počáteční úroveň žáků může být O!!!

Viz článek MŠMT:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/content-and-language-integrated-learning-v-cr>

- **10. Němčinu mají žáci na ZŠ nejdéle až od 8., občas 7. třídy. Tam vidím CLIL jako nereálný.**
- V současné době se připravuje koncepce, kdy DCJ bude od nižších let, nejprve volitelně, pak povinně. Více viz předcházející dotazy.

- **11. Proč jsou z projektu vyloučeny SŠ?**
- VUP vydalo příručku pro 1.st. ZŠ, nyní se tedy zaciluje na 2. st. ZŠ a až pak nastane projekt pro gymnázia/SŠ. Jinak existuje projekt Vysočina Education, který zahrnuje SOŠ.

- **12. Můžete uvést nějaké zkušenosti s výukou CLIL v zahraničí?**
- Viz CLIL v Belgii <http://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/7787/CLIL-A-JEHO-POUZITI-V-ZAKLADNICH-SKOLACH-V-BELGII.html/>

- 13. **My jazykáři ale v podstatě už dávno prvky či části CLILu ve své výuce děláme, když učíme reálie či písničky apod. , tak to pro nás nebude nic nového, nebo ano?**
- ANO. Když učíme reálie, hodnotíme žákův pokrok v zeměpisných znalostech a zkoušíme z toho žáky? My totiž stále učíme jenom jazyk prostřednictvím zeměpisu... **a to není CLIL!!!**
- K pojetí výuky CLIL - to nejsou jen písničky a reálie, ale **způsob výuky**, který rozvíjí myšlení a ne naučení se nových slovíček.

CLIL na naší škole (ČJ)

- *Úvod (aktivita z dramatické výchovy)*
- **Práce ve dvojicích: Jeden bude učitel-inovátor a druhý učitel - tradicionalista.**
- *Inovátor se právě vrátil z kurzu CLIL a chce přesvědčit tradicionalistu o tom, jak skvělé bude zavést CLIL na jejich škole. Tradicionalista se snaží najít argumenty proti. (5 minut – hraní rolí ve dvojicích)*